

## A NAGYGYÖRGY-HAGYATÉK

Dr. Spissák Lajos fotográfus ajándéka

láttam az alakot a fa évgyűrűi között. Nekem csak le kellett faragnom a fölösleges fát, mely eltakarta az alakzatot. A témám mindig ez a nehéz paraszti élet, melyet a ruszti-kus szobrokban lehet életre kelteni. Kiváló anyag erre a tölgy, de a körtefa az, mely legjobban kiemeli, követi a sors látható jeleit.

Szobraim közül tizenkilencet a vásárhelyi kórház őriz, majd háromszáz található hazánkban, és külföldön: amerikától - Oroszorszáig több helyen, kétszáz körülre tehető, mely itthon vagy a gyermekeimnél van.

Tíz éve nem faragok, mert megromlott az egészségi állapotom. A menedzselés a feleségem dolga, a kiállítások szervezésével régen és ma is ő foglalkozik.

A családom nehéz életéért talán kárpótlásként adatott meg, hogy a kínkeserves pillanatokat a faragásaimmal megőrizhetem az utókornak. Nagyon ritkán mentem fa után, melyből életre lehetett kelteni a formát. Sokszor találtam a házunk előtt fárónköt, melyet valaki odavitt, hogy faragjak belőle valamit, mert ő úgy látta, abban lehet valami. Azt a valamit nekem is meg kellett látnom, s kibontani belőle akár egy malmot, egy fazekast, egy kiskutyát vagy Szent István királyunkat vagy egy parasztot. Egyszer egy diófa (?) rönk akadt a kezembe. Abban a pillanatban tudtam, hogy ebben van a Pusztai ötös fogat. Azonnal nekiálltam, s nem nyughattam addig, míg ki nem faragtam. Sokszor azt se tudtam, ki ajándékozott meg a fával, melyben ott szunnyadt a szobor, s várt a kapum előtt, mikor hazaértem a gyárból. Örömmel töltött el, s ma is jó érzés, hogy az embereket érdekelte ez a dolog.

Legalább ilyen boldogság számomra ma is, hogy a kiállításaimnak több mint felét dr. Dömötör János múzeumigazgató nyitotta meg. Ő a lelkem mélyéig látott, átérezte az én munkálkodásomat, művészi látásomat. Megőriztem dr. Juhász Antal gondolatait is, aki így vélekedett: „A fából emberalakokat, barázdás arcú, kucsmás férfiakat és fejkendős, sok dolgú asszonyokat formál. Ez nem hagyományos értelemben vett népművész, hanem inkább a szobrászművész látásmódja. [...] az embertípusokat markáns, nagy alakú megformálásában tudja kibontani. Gondolkodása a népművészet gyökereiből táplálkozik, de ábrázolásmódja inkább a naív művészettel hozza rokonságra.”

A faragás ma már csak emlék, de jó érzés a szobraim társaságában tölteni a mindennapjaimat. Valamikor én adtam nekik az életet, ma ők éltnek. Kata, Péter, Dénes — aki Flórián is — és Bálint, abban reménykedünk, hogy ők megőrzik a nagypapa emlékét és a szobrokat is.

Vitéz Hegyi Flórián  
Fotó: Gaál Györgyi

Még januárban irányította hozzám e lap főszerkesztője dr. Spissák Lajost, aki igazi kincsét tárt elém. Százyolcvan darab, a múlt század húszas-harmincas éveiben készült, saját kezűleg digitalizált fényképet hozott magával. Az eredeti, üveglemezre rögzített negatívok 2005-ben, a véletlen szerencsének köszönhetően kerültek elő Galli Imre Révai utcai házának padlásáról. A főlvételeken egyetlen személy volt ismerős, Nagygyörgy Sándor egykori tabáni református lelkész. A képek jó része kiváló minőségű, jól megkomponált, hely-, kor-, és technikátörténeti, néprajzi szempontból is rendkívül érdekes. Olyan értéket képviselnek, amelyet mindenképpen érdemes megmutatni a nagyközönségnek is.



„GISA MAMA”  
NAGYGYÖRGY MÁRTÁVAL,  
AZ ELSŐSZÜLÖTT GYERMEKEL

Még többet mesélhetnek el a fotók, ha ismerjük szereplőik életútját. Ennek érdekében felvettem a kapcsolatot a család még élő tagjaival. Nagyon örültek a régi emlékeket idéző relikviáknak, készségesen segítettek a továbblépésben. Sok dokumentumot, - önéletírást, naplót, családfát - juttattak el hozzám. A korabeli újságokban is bőségesen találtam a lelkéssel kapcsolatos cikkeket. Értékes adatokkal szolgáltak a gimnáziumi-, illetve egyházi anyakönyvek, és a presbitériumi jegyzőkönyvek is. Felkerestem egykori híveket, barátokat, akik személyes visszaemlékezéseikkel színesítették a tényeket.

Kiderült, hogy ezt a családot közvetlenül érintette a történelem összes vihara. Az is világossá vált számomra, hogy ebben a témában sokkal több van, mint amennyit egy újság-cikkben össze lehet foglalni.



NAGYGYÖRGY SÁNDOR  
református lelkész

Ezért a főszerkesztő-asszonnyal úgy döntöttünk, hogy itt most csak felhívjuk a figyelmet erre a gazdag anyagra, amelyet a későbbiekben önálló est keretében szeretnénk önökkel megismertetni. Remélem, sikerült ráirányítani a figyelmüket erre a helytörténeti szempontból is értékes gyöngyszemre.

Szenti Csilla  
(forrás: CSML Hódmezővásárhelyi Levéltára)



NAGYGYÖRGY MÁTÉ  
(NAGYGYÖRGY SÁNDOR ÉDESAPJA)